

tegentibus mox evanida; fol. caulinis minoribus oblongis obtusiusculis; panicula in ramorum apice 3-5 flora, petalis obocatis 3 nerviis, lacteis rubro punctatis, calice viscoso 3-plo longioribus. Hab. in fissuris rupium Montserrat et Sant Llorenç del Munt, Maig-Juliol.

En pròximas notas completarem lo dit sobre l'interessant especie esmentada, y donarem compte del resultat de las investigacions que sobre d'ella tenim pendants.

ANTONI NOVELLAS

Barcelona, Febrer de 1902.

Algunas especies del género «Helix»

RECULLIDAS A VILARRODONA (RIBERA DEL GAYÀ)

De todas las comarcas de Catalunya, las menys estudiadas, baix el punt de vista històrich-natural, són sèns dubte las de Tarragona y mig-dia de Lleyda; solament, referintnos en particular als moluschs, trobem que D. Arthur Bofill és l'únich, a nostre entendre, que s'ha ocupat fins avuy d'alguna part de dita regió, com ho prova'l catàlech dels moluschs recullits per ell en la Serra de Cardó (Tortosa), publicat en el *Butlletí de l'Associació d'Excursions Catalana*, any XIII (1890). Incidentalment, se n'han ocupat M. Servain (1880), M. Fagot (1886) y algun altre. Més ara a tots els dats reunits per aquests senyors poden juntarshi'ls que posem a continuació y que'ns proporcionà'l doctor D. Joaquim Salvañà, com a resultat de las diferentas excursions que ha fet a n'aquella localitat de la Ribera del Gayà.

Helix aspersa, Müll. Especie bastant abundant, anomenada vulgarment *caragol bover*, y molt apreciada com a comestible.

H. splendida, Drap. Anomenats comunment *gitanetas*; és sumament abundant, sobre tot la varietat *microstoma*. S'observa en els marges, al peu dels arbres, en les parets, etc.

H. apalolena, Bourg. Nom vulgar: *vingals, cristians*; abunda bastant, recullintse alguns exemplars notables per sa grandaria, de tamany més gros que'l tipo.

H. punctata, Müll. Especie sumament afina a l'anterior, ab la que's confon fàcilment. Alguns exemplars que ab el nom

de *H. apalotena* se varen enviar a distingits malacòlechs francesos els van retornar ab el de *H. punctata*. Se troba junt ab l'anterior.

H. vermiculata, Müll. Anomenat *caragol mongeta*; especie comuníssima, trobantse en condicions similars que'ls dos anteriors.

H. pisana, Müll. Els exemplars procedents d'aquesta localitat presentan un tipo especial que'ls distingeix dels d'altres llocs de Catalunya. Abunda extraordinariament en els canyars dels voltants de la *farga*, sobre las canyas.

H. Arigoï, Rössm. Es presenta més petit que'l tipo, abundant molt ab l'especie anterior y en els mateixos llocs. Aquesta especie se sembla molt al *H. cespitum*, Drap., trobat pel Sr. Bofill a la Serra de Cardó, y per nosaltres al Montseny.

H. subarigoï, Fagot. Ab l'especie anterior, però menys abundant, distingintse d'ella per sa talla més petita, espira més elevada, ombligo menys obert, obertura més petita y més obliqua, etc. Ha sigut citat a Girona, Ribas y Olot.

H. Pampelonensis, A. Schmialt. Abundant sobre'l *fenàs*, en la vora del riu ab las dos especies següents.

H. pilula, Loc. Comú en la vora del riu, ab l'anterior.

H. limbífera, Loc. Especie rara y de la que no més n'havem trobat alguns exemplars en els mateixos llocs y condicions que'ls anteriors.

H. variabilis, Drap. No massa abundant, trobantse entre l'herba al peu dels arbres y arbustos, etc.

H. Mendranoï, Serv. Especie comuníssima en tot Catalunya, haventse trobat a Argentona, Ribas, Igualada y altres localitats. En la ribera del Gayà no ho és gaire.

H. alluvionum, Serv. Habita en els mateixos llocs que la precedent, entre'ls tronchs caiguts, fullas, etc.

H. Xalonica, Serv. Sumament abundant en el camí de la *farga de l'Aram*, al riu, cap a Santas Creus.

H. Odarsensis, Fagot. Especie descoberta a Odars (Haute-Garonne), per M. Paul Fagot, y trobada pel doctor Salvaña a Igualada y voltants de Vilarrodona, abundant en els camps y sobre'ls marges coberts de gramíneas. Se troba també en abundancia en el mateix lloch que l'anterior.

H. maritima, Drap. Abundant en tot el litoral català. A Vilar-

rodona's recull en gran nombre en els llochs àrids, voras del riu, camps, etc.

H. grannonensis, Bourg. Ab l'anterior, si bé és menys comú. L'han recullit també en altres localitats de Catalunya.

H. Canovasiana, Bourg. Es bastant raro; els exemplars són molt semblants als trobats a Igualada. El lloch ahont és sumament abundant són las voras de l'Ebre a Saragossa, ahont el reculliren els Srs. Servain y Fagot.

H. Blasi, Serv. Espécie més comú y abundant que l'anterior, haventse trovat, a més d'aquesta localitat, á Igualada, Argenton, etc.

H. carthusiana, Müll. Comuníssima en tot Catalunya. Nosaltres l'hem recullit a Gualba y Riells (Montseny), Argenton, Tarrassa, pla del Llobregat, Besòs, Sant Sadurní de Noya, etc.

H. conoidea, Drap. Abundant en llochs no massa herbosos. Es l'especie anomenada també *Bulimus solitarius*, ab quin nom s'ha citat a Barcelona, en la platja de Can Tunis.

H. barbara, Lin. Abundant; sota las pedras y al peu dels arbres; és comú a tot Catalunya. Es conegut també ab el nom de *Bulimus acutus*, Müll.

Com se pot veure, se tracta de 23 especies d'*Helix*, entre las quals l'*Helix limbifera*, Loc., no ha sigut trobat en cap altra localitat de Catalunya, essent aquesta la primera que's cita com a pertanyent á la fauna malacològica catalana.

Remercièm coralment a l'eminent malacòlech doctor Salvañà's dats que'ns ha proporcionat y que hem utilisat pera la formació y ordenació d'aquest catàlech.

JOSEPH MALUQUER

Secció oficial

Sessió del 1.er de Febrer de 1902. — Oberta la sessió a las sis de la tarde, baix la presidencia del Sr. Novellas (D. Antoni) y aprovada l'acta de l'anterior, el Sr. Maluquer (D. Joseph) dona lectura a un treball de l'eminent naturalista doctor D. Joaquim Mariano Salvañà y Comas, en el que ab frase senzilla y escritura adequada fa la ressenya d'*algunes observacions fetas per ell, sobre'ls moluschs terrestres y d'aigua dolça*. En aquest treball exposa'l doctor Salvañà's llochs